YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

13 päivänä tammikuuta 2005 *

Asiassa C-175/02,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaat) on esittänyt 8.3.2002 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 13.5.2002, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

F. J. Pape

vastaan

Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit A. Rosas, K. Lenaerts, S. von Bahr ja K. Schiemann (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M.-F. Contet,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 22.1.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään H. G. Sevenster,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään J. Flett ja H. van Vliet,

kuultuaan julkisasiamiehen 4.3.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Samoin kuin asiassa C-174/02, Streekgewest Westelijk Noord-Brabant (tuomio tänä samana päivänä, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa; jäljempänä asia SWNB), myös nyt esillä olevassa ennakkoratkaisupyynnössä on kyse EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan (josta on tullut EY 88 artiklan 3 kohta) tulkinnasta.

2 Ennakkoratkaisupyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Pape, joka on maanviljelijä, ja Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (maatalous-, ympäristö- ja kalastusministeriö) ja joka koskee lantaylijäämistä kannettavaa veroa, jonka maksamista kyseiseltä maanviljelijältä vaaditaan 27.11.1986 annetun Meststoffenwet-nimisen lain 13 §:n nojalla (lannasta annettu laki; *Staatsblad* 1986, 598), ja jossa väitetään, että kyseinen vero on otettu käyttöön perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisessä virkkeessä olevan täytäntöönpanokiellon vastaisesti.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Komissiolle on annettava tieto tuen myöntämistä tai muuttamista koskevasta suunnitelmasta niin ajoissa, että se voi esittää huomautuksensa. Jos komissio katsoo, että tällainen suunnitelma ei 92 artiklan mukaan sovellu yhteismarkkinoille, se aloittaa 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn viipymättä. Jäsenvaltio, jota asia koskee, ei saa toteuttaa ehdottamiaan toimenpiteitä, ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös."

Kansallinen lainsäädäntö

4 Meststoffenwetin, joka 22.4.1987 annetun asetuksen (*Staatsblad* 1987, 189) nojalla tuli voimaan 1.5.1987, 13 §:llä otettiin Alankomaissa käyttöön lantaylijäämistä kannettava vero "niiden kustannusten kattamiseksi, jotka liittyvät

a) 9 §:ssä tarkoitettujen lantapankkien hallinnollisiin laitteisiin

b) 9 §:n 4 momentin mukaisiin suorituksiin

c) lantaylijäämien tehokasta poiskeräystä, kuljetusta, käsittelyä ja jalostamista sekä hävittämistä varten tarvittavan infrastruktuurin luomiseen

d) III ja IV luvun täytäntöönpanon valvontaan".

5 Vero kannetaan välittömästi jo lannan tuotantovaiheessa. Ajanjakson (lähtökohtaisesti kalenterivuosi) kuluessa maksettavaksi erääntynyt vero on (lähtökohtaisesti kuukauden kuluessa ajanjakson päättymisestä) maksettava ilmoituksenvaraisesti.

6 Meststoffenwetin 13 §:n b momentissa mainitun saman lain 9 §:n 4 momentissa säädetään, että lantapankki voi myöntää varoja kustannuksiin, joita aiheutuu muun muassa eläinten lannan kuljetuksesta, jos se arvioi, että tällä tavoin edistetään lannan tehokasta käsittelyä ja hävittämistä mainitun lain tavoitteiden mukaisesti. Tätä varten annettiin 25.4.1989 Reglement Mestbank inzake vangnetfunctie en Kwaliteitspremiëringssysteem -niminen asetus (keräystoiminnasta ja laatupalkkiojärjestelmästä annettu asetus; Staatscourant 1989, 86). Asetus tuli voimaan 1.4.1989. Siinä säädetään tuesta korkealaatuisen lannan kuljetukselle laatupalkkiojärjestelmän nojalla.

7 Alankomaiden kuningaskunta ilmoitti 26.7.1988 ja 16.1.1989 päivätyillä kirjeillä komissiolle edellä mainitun asetuksen olemassaolosta. Komissio ilmoitti Alankomaiden kuningaskunnalle 10.3.1989 päivätyllä kirjeellä päätöksestään olla vastustamatta mainittua asetusta vuoden 1989 loppuun asti. Komissio vahvisti tämän jälkeen lähettämällään kirjeellä, että tuen katsottiin soveltuvan yhteismarkkinoille 1.1.1988 lähtien.

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

8 Koska Papen tilalla oli syntynyt lantaa vuonna 1988, hän oli velvollinen maksamaan lantaylijäämistä kannettavaa veroa vuodelta 1988. Hän ei kuitenkaan jättänyt ilmoitusta tätä varten asetetussa yhden kuukauden määräajassa. Tämän seurauksena häntä vaadittiin 31.3.1989 tiedoksiannetulla verotuspäätöksellä maksamaan kyseiseltä vuodelta lantaylijäämistä kannettavaa veroa 10 283,50 Alankomaiden guldenia (NLG) sekä samansuuruinen korotus.

9 Pape teki oikaisuvaatimuksen inspecteur van het Bureau Heffingen van het ministerie van Landbouw, Naturbeheer en Visserijille (maatalous-, ympäristö- ja kalastusministeriön veroista vastaava verotarkastaja). Verotarkastaja alensi verotuspäätöksessä mainitun veron määrän 1 779,60 NLG:iin, jonka korotus oli 177,96 NLG. Pape valitti tästä päätöksestä Gerechtshof de Leeuwardeniin (Alankomaat). Tällä välin verotarkastaja oli peruuttanut korotuksen. Gerechtshof vahvisti edellä mainitun päätöksen ilman korotusta. Tämän jälkeen Pape valitti asiasta Hoge Raadiin.

10 Valitus perustuu osittain väitteelle, jonka mukaan osa lantaylijäämistä vuodelta 1988 kannetusta verosta oli tarkoitettu — ja se oli tähän myös käytetty — vuoden 1989 tuen rahoittamiseen.

11 Koska Hoge Raad der Nederlanden katsoi, että pääasian ratkaisu riippui perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan tulkinnasta, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko, niin kauan kuin tukitoimen toteuttamista ei ole hyväksytty perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisen virkkeen — — nojalla, tähän määräykseen sisältyvää kieltoa sovellettava myös sellaista veroa käyttöönotettaessa, josta saatavilla tuloilla on kyseisen lain nojalla osittain tarkoitus rahoittaa edellä mainittu tukitoimi, riippumatta siitä, häiriintyykö jäsenvaltioiden välinen kauppa johtuen (osittain) verosta sillä perusteella, että kyseinen tukitoimi rahoitetaan sen avulla? Riippuuko tähän kysymykseen annettava vastaus veron ja tukitoimen välisen yhteyden intensiteetistä, ajankohdasta, jolloin verosta saatavat tulot tosiasiassa käytetään tukitoimen rahoittamiseen, tai joistakin muista seikoista? Mitkä seikat ovat tällöin merkityksellisiä?

2) Jos tukitoimen toteuttamista koskeva kielto koskee myös sen rahoittamiseksi kannettua veroa, voiko verovelvollinen vedota perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan välittömään oikeusvaikutukseen ja riitauttaa koko häneltä kannetun veron vai voiko hän riitauttaa vain sen osan veroa, jonka osalta on odotettavissa tai todella osoittautunut, että sillä rahoitetaan tukitoimea sinä ajanjaksona, jolloin sen toteuttaminen on tai oli edellä mainitun määräyksen nojalla kiellettyä?

3) Johtuuko yhteisön oikeudesta erityisiä vaatimuksia, joiden perusteella on määriteltävä, mikä osa veroa kuuluu perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisessä virkkeessä määrätyn kiellon soveltamisalaan, jos kyseessä on vero, josta saatavilla tuloilla on tarkoitus rahoittaa erilaisia tarkoituksia, joille myönnetään kyseisen veron lisäksi myös muuta rahoitusta, ja jotka eivät kaikki kuulu — — perustamissopimuksen 93 artiklassa säädetyn kiellon soveltamisalaan, jos kansallisessa verolainsäädännössä ei määritellä mitään jakautumisperusteita? Onko tällaisessa tapauksessa se veron osa, jolla on tarkoitus rahoittaa

—— perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamisalaan kuuluva tukitoimi, arvioitava veronkannon ajankohdan perusteella, vai onko se määritettävä verolla saatavien kokonaistuloja ja eri tavoitteista aiheutuvia kustannuksia koskevien myöhempien tietojen perusteella?"

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

12 Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys sisältää kolme erillistä osaa. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisessä virkkeessä tarkoitetun toimenpiteiden täytäntöönpanokiellon osalta,

— voiko kiellon kanssa ristiriidassa olla tuen rahoittamiseen tarkoitetun veron käyttöönotto

— sovelletaanko kieltoa, vaikka verolla ei ole mitään vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja

— sovelletaanko kieltoa riippumatta veron ja tukitoimen välisen yhteyden intensiteetistä.

13 Kysymyksen kolmanteen osaan on vastattava ennen muiden osien käsittelyä.

14 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että verot eivät kuulu perustamissopimuksessa olevien valtiontukia koskevien säännösten soveltamisalaan lukuun ottamatta tilannetta, jossa veroilla rahoitetaan tukitoimenpide siten, että ne ovat erottamaton osa kyseistä toimenpidettä (em. asia SWNB, tuomion 25 kohta).

15 Jotta veron tai veron osan voidaan katsoa olevan erottamaton osa tukitoimenpidettä, veron ja tuen välillä on ehdottomasti oltava sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädetty varojen osoittamista koskeva sitova yhteys. Mikäli tällainen yhteys on olemassa, verosta saatavat tulot vaikuttavat suoraan tuen suuruuteen ja tämän seurauksena myös arviointiin tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille (ks. vastaavasti asia 47/69, Ranska v. komissio, tuomio 25.6.1970, Kok. 1970, s. 487, Kok. Ep. I, s. 447, 17, 20 ja 21 kohta ja em. asia SWNB, tuomion 26 kohta).

16 Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetystä oikeudenkäyntiaineistosta ei käy ilmi, että Meststoffenwetilla säädetyn veron ja Meststoffenwetin 9 §:n 4 momentin perusteella käyttöön otetun lannankuljetukselle myönnettävän tuen välillä olisi sitova yhteys. Meststoffenwetissa jätetään verosta saatavien tulojen osoittaminen eri tarkoituksiin — joiden joukossa on Meststoffenwetin 9 §:n 4 momentissa säädetty käyttötarkoitus — toimivaltaisten viranomaisten harkintavaltaan. Verosta saatavat tulot eivät näin ollen vaikuta suoraan tuen suuruuteen, koska ne voidaan osoittaa muihin Meststoffenwetissa säädettyihin toimenpiteisiin, joilla ei ole kaikkia perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa (josta on tullut EY 87 artiklan 1 kohta) määrättyjä ominaispiirteitä.

17 Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen kolmanteen osaan on vastattava siten, että perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisessä virkkeessä määrättyä täytäntöönpanokieltoa ei voida soveltaa veroon, mikäli veroa tai tiettyä osaa veron tuotosta ei ole sitovasti osoitettu käytettäväksi tuen rahoittamiseen.

18 Kun otetaan huomioon ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen kolmanteen osaan annettu vastaus, mainitun kysymyksen muihin osiin, samoin kuin toiseen ja kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

19 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisessä virkkeessä (josta on tullut EY 88 artiklan 3 kohdan viimeinen virke) määrättyä täytäntöönpanokieltoa ei voida soveltaa veroon, mikäli veroa tai tiettyä osaa veron tuotosta ei ole sitovasti osoitettu käytettäväksi tuen rahoittamiseen.

Allekirjoitukset